XXXVIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1928. Julius 7. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

A Dávid Ferenc-Egylet Ifjusági Köreinek nyári konferenciája.

Kedves Barátaink!

A régóta vajudó vágy megszületett. Az ige testet öltött. Székelykereszturon fogunk e nyáron összegyülni, hogy ott megbeszéljük közös céljainkat s a názárethi embertestvérünk útmutatása szerinti úton folytathassuk tovább a megkezdett munkát. Talán nem sikerült minden törekvésünk, minden tervünk, nagyok voltak az elénk tornyosuló akadályok, de a kezdet kezdetén mégis már túljutottunk. Az első lépést megtettük s reméljük, hogy kiáltó szavunkat meghallják a pusztában s az erdélyi Dávid Ferenc-Egyletek ifjúsága mindenünnen elküldi a maga küldöttjét, hogy a székelykereszturi első unitárius ifjúsági konferencián, amelyen ott lesznek az amerikai és angol, cseh és magyar unitárius testvéreink ifjúságának képviselői is, minden kicsiny falú legalább egy taggal képviselve legyen.

Halljátok meg a bethlehemi jászolbölcső szülöttének hívó szózatát: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltettetek"; gyüljetek össze Székelykereszturra e napokban s a közös munka és a közös elhívatottságnak az érzése nyugalmat fog adni a ti, életküzdelmekben elfáradt, lelkeiteknek.

A viszontlátásra!

A kolozsvári
Dávid Ferenc-Egylet Ifjúsági Körének
Elnöksége.

Unitarian school for the ministry
Berkeley
America California

A Székelykereszturon tartandó nyári konferenciának a műsora a következő:

Julius 9.

Indulás Kolozsvárról délelőtt 12 ó. 30 p.-kor gyorsvonaton Székelykocsárdig s onnan tovább személyvonaton, Segesváron át, Kereszturra, ahová este 9 ó. 28 p.-kor érkezünk. Kérjük vidéki kiküldött tagtársainkat, hogy ha lehetséges, csatlakozzanak a közbeeső állomásokon, hogy így együttesen érkezzünk meg Kereszturra.

Julius 10.

Délelőtt templomi ünnepély keretében a konferencia ünnepélyes megnyitása a templomban.

1. Gyülekezeti ének.
2. Imát mond: Fazakas Jenő papnövendék.
3. Üdvözlések a kereszturi-köri D. F. E. s annak tagozatai részéről.
4. Elnöki megnyitó. Tartja Gyarmathy Árpád, a kolozsvári D. F. E. I. K. elnöke.
5. Dr. Boros György püspök, megnyitja a kongresszust és előadást tart a D. F. E.-ről.
6. Gyülekezeti ének.

Délután 5 ó. Vári Albert előadása: Tradicióink és az ifjúság.

Délután 6 ó. Dr. Kiss Elek előadása: A missziói munka és az ifjúság.

Délután 7 ó. Ima.

Julius 11.

Délelőtt $^3/_4$10 ó. Ima.

Délelőtt 10 ó. Gálfalvi Sámuel előadása: A falusi és városi ifjúság kapcsolatai.

Délelőtt 11 ó. Dr. Sulyok István előadása: A kisebbségi ifjúság helyzete az egyetemeken.

Délután. Kirándulás a szentábrahámi unitárius egyházközségbe, ahol a templomban vallásos ünnepélyt rendezünk.

Julius 12.

Délelőtt $^3/_4$10 ó. Ima.

Délelőtt 10 ó. Dr. Gál Kelemen előadása: A mai ifjúság önnevelése.

Délelőtt 11 ó. A külföldi unitárius ifjúsági egyletek kiküldötteinek előadása az ifjúság helyzetéről és mozgalmairól.

Délután 5 ó. Dr. Varga Béla előadása: Új világnézet felé!

Délután 6 ó. Ima.

Julius 13.

Délelőtt $^3/_4$10 ó. Ima.

Délelőtt 10 ó. Dr. Borbély István előadása: Protestánsok-é az unitáriusok?

Délelőtt 11 ó. Az erdélyi Dávid Ferenc egyletek ifjúsági kiküldötteinek beszámolói az ifjúság helyzetéről, mozgalmairól és munkásságáról.

Délután. Kirándulás az újszékelyi unitárius egyházközségbe, ahol a templomban vallásos ünnepélyt rendezünk.

Julius 14.

Délelőtt $^3/_4$10 ó. Ima.

Délelőtt 10 ó. Ütő Lajos előadása: A mai kor szociális problémái és az ifjúság.

Délelőtt 11 ó. Szentiványi Sándor előadása: A mai sport és az ifjúság.

Délután 4 ó. Vallásos ünnepély a templomban s annak keretén belül a konferencia ünnepélyes bezárása.

1. Gyülekezeti ének.
2. Imát mond: Benedek Mihály papjelölt.
3. Főtisztelendő Dr. Boros György püspök úr bezáró előadása.
4. Szaval: Fikker János papnövendék.
5. Bezáró. Tartja: A kolozsvári D. F. E. I. K. elnöke.
6. Gyülekezeti ének.
7. Este műsoros estély és bál.

Julius 15.

Délelőtt. A rendes istentisztelet keretében imát mond: Török Mihály papnövendék. Egyházi beszédet tart: Szentiványi Sándor lelkész.

Délután. Kirándulások. Sportversenyek befejezése. Este a konferencia tagjainak szétoszlása.

Általános tájékoztató.

A konferencián résztvehet minden erdélyi vagy külföldi unitárius ifjúsági egylet, tetszésszerinti fiú és leányképviselővel. Részvételi díj egyénenként 20 lei.

A konferencia tagjai a kollégiumban lesznek elszállásolva teljesen díjtalanul. Mindenki hozzon magával alsólepedőt, pokrócot és fürdőruhát. A közös étkezés — reggeli, ebéd, vacsora — a kollégium konviktusában fog történni napi 45—50 leiért.

A konferencia tartama alatt különféle sportok állanak a megjelentek rendelkezésére. (Fürdés, tennisz, foot-ball stb).

A résztvenni szándékozók jelentkezzenek julius hó 5-ig levél útján, vagy személyesen Ferencz József titkárnál (Cluj, Unitárius-Kollégium), vagy Török Mihály papnövendéknél (Cristur, Unitárius-Kollégium). Ugyanide kell folyamodni segélyért is.

TŰZHELY MELLETT

Zsinati óda

Ferencz József püspök emlékére.

1.

„Tovább, tovább! Dologra! Hí az élet!
Csak menjetek, én már fáradt vagyok.“
Nébo hegyén sok édes-bús reménynek
Igy szólt a főpap és — elnyugodott.
S egy nemzedék-csodálta drága kincs,
Egy dús ajándék, melynek párja nincs,
Egy nemesen szép áldott, gazdag élet
Szállt útra föl az élet kutfejéhez.

2.

Próféta-homlok, messzelátó kék szem,
Fölkent szegény szolgában fejdelem,
A *kerekkőn*, a Dávid Ferenc-székben
Ahogy megül, — egész történelem.
Egész ember, egész egyéniség,
Az élet titkát biró bölcseség,
A kis egyháznak féltett büszkesége,
Egész világon ismert szemefénye.

3.

Oh mintha látnám, mintha hallanám is
— S gyermekszivem ujjongva megremeg —
Ajkát alighogy szóra nyitja s már is
Hogy pergenek a drága gyöngyszemek,
Oly egyszerüen, természetesen,
Oly lelketmegfogón, oly kedvesen,
Minthogyha annál könnyebb mi se volna,
Mint életet lehelni hangba, szóba.

4.

Nincs benne semmi céltalan kilengés,
Nagyotmondás, elszólás, szertelen.
Nincs végletek közt hányódó kerengés,
A szabatosság ő s az értelem.
Nem jár örvénylő mélységek fölött,
A rideg pont lendült mondat mögött,
Nem bántja lelkét kínzó nyugtalanság,
Józan magyar szem, még behunyva is lát.

5.

Mi az, miben embernél több az ember,
Mi a sikernek a föltétele?
Jellem, tapintat vagy tehetség? Mind kell.
De mind kevés. Ma mire méssz vele?
A nagy talentum sokszor csak teher,
Elásott kincs, ha tétlenül hever,
Csak ferdeség, csak balkéz, az is kettő,
Ha nincs mellette székely kétszerkettő.

6.

Ha egyszeregy nincs, bölcsek egyszeregye,
A Ferencz püspök számító esze.
Kormánykerék e nélkül föl a hegyre
Sohsem verekszik, nincs — lélekzete.
Az igazára ember h'jába üt,
Az igaz is csak az árokba düjt,
Fényes rokonság, fényes mult hiába,
A *táltos* nem húz, benn maradsz a sárba'.

7.

Mert mást is mond a bölcsek egyszereggye,
A Ferenc püspök tiszta kék szeme:
Az élőfának nem az egyszeregyre
Van ráirva a nemes levele.
A nedv kering: rejtelmes akarat.
Ki hivja? Senki. Jön. S nem kér, csak ad,
Mert szeretet, mert köteleségérzet . . .
De hitvány bolt e nélkül minden élet!

8.

De hitvány bolt, ahol csak eszet mérnek
A tagadók, a mindent tagadók.
Ahol az észt csak vágni tartják, késnek,
S egy csepp naivságot se rejt a bolt.
Bujj el, szegény rejtelmes akarat,
Buzgalmadon a boltos csak kacag.
Gyilkos falelkek, láblógatva ülnek:
Nem, nem! dohognak s mindent lecsepülnek.

9.

Igen kell több, mint nem, mert az az élet!
Hogy fáj belül, hogy már fáradt vagyok . . .
Nébo hegyén sok édes-bús reménynek
Megértjük-é a búcsuzó papot:

Oh fiaim, az élet drága kincs,
Ne marjátok, mert elfogy. Volt, de nincs.
Akartok élni? Egy a kulcsa, munka.
Hit Istenben és hit a két karunkba?

10.

Hol vidám, boldog munka lázа lüktet,
Ott települj le, ott van a jövő!
Ott akkor is kedvel az Ur, ha büntet,
Mert egymást enni ott nincs rá idő.
Ott van megértés, béke, szeretet,
Ott egy az ur, a lelkiismeret.
Ott nincsen elfogultság, nincsen norma,
Nem bűn, ha két fej éppen nem egyforma.

11.

Nébo hegyén háromszázhatvan évnek
— Szent föld ez itt! — az ősz pap széttekint.
Dávid Ferencet én kiástam néktek,
Félek, hogy megtagadjátok megint.
Napsugaras tetőkön járjatok!
A hitszabadság napja ott ragyog.
Dávid Ferenc csak addig a sajáttok,
Belőle mig holt dogmát nem csináltok.

12.

A kerekkő ne álljon! Holt vizeknek
Tespedt iszapja togja bé, ha áll.
Az uj igaztól már csak ők remegnek,
A csalhatatlanok. De rút halál!
Legemberibb tett a gondolkozás.
Lerázzuk-e, hogy majd elvégzi más?
Hát mért ment értünk akkor bús halálra
A Názáreti? Vagy minden hiába?

13.

A kerek ész nem áll. Csak meg ne ejtse
Sok nyegle hühó tulmodern szele.
A ló szaladjon mindig s ne a nyerge!
Mért kong a hordó? Mert nincsen tele.
Ne is előre, mélyre menjetek!
Oh mily üresek még a keretek,
De vánnyadt jaj a diadalmi ének . . .
Oh ki visz el a Jézus istenéhez?

14.

Szűk malmában a filiszteusoknak
Mit őröltök szegény rab Sámsonok!!
Boldog mosolyát a nagy Alkotónak,
A bizó embert meg kell látnotok.

Van élet, munka, embersziv, öröm,
Az örök Isten mosolya a könny,
Szakadjon, düljön itt bár össze minden,
Ő győz tebenned, Ő, a könny, az Isten.

15.

Nébo hegyén... s a kék szem könnybe lábbad...
Oh pásztor nélkül maradt árva nyáj,
Megérted-é, hogy merre libbentsd szárnyad,
Az uj idők uj fordulóinál?
Királyi nép vagy, mert égő, örök
Szent szomjuság a büszke örököd.
Csak menjen, lásson, győzzön sziv és elme
Te önmagaddal sose légy betelve. **Pálffi Márton.**

NŐK VILÁGA.

*Legszebb dalom.**

Legszebb dalom én nem daloltam el
És nem dalolom el soha.
Forró ritmusu asszonyénekem
Szivem vérében adtam én oda....
Mikor áldottan vártam sulyos órát,
Ó mikor kinban vonaglott életem,
Legszebb dalom remegett rajtam át
S mint uj kezdődés éledt keblemen.

Örök Jóság! óh hála, hála érte,
Hogy legszebb dalom nem daloltam el...
Mégis dal az s a legszebb nekem:
Rám mosolygó négy gyermekem. **Ürmössi Károlyné.**

Helyreigazitás. A kolozsvári D. F. egyleti Nőszövetségének választmánya sajnálattal vette tudomásul, hogy a Keresztény Magvető 1928. márc.—áprilisi számában leközölt kondoleálók sorából tévedésből kimaradt. A történeti hüség kedvéért s a választmány megnyugtatásául e helyen fejezzük ki, hogy elhunyt nagy püspökünk, Ferencz József ravatalánál — még a halottas háznál — dr. Boros Györgyné vezetése mellett, a választmány testületileg őszinte, mély részvétet nyilvánitott.

A Romániai Magyar Nők központi titkársága, melyben több unitárius nőtestvérünk is tevékeny részt vesz, ez évben is megrendezte gyermeknyaraltatási akcióját. Vidékről unitárius testvéreink többen — ha nem is annyian, mint tavaly — ajánlották fel vendégszeretetüket a tanulásban, küzdelmekben és poros utcai levegőben elgyengült városi gyermekeknek. Őszre ujult erővel, a falu gazdag illatától pirosra gömbölyödött arcokkal fognak visszatérni, hogy fajuk és vallásuk jövőjéért tovább harcoljanak, egyelőre az iskolapadban, később az élet nagy harcmezején.

* Mutatvány szerzőnek a közeljövőben megjelelendő, *„Pár szál virág“* c. verskötetéből.

Külföld.

A Brahmo Samaj.

Az ősi indiai szentiratokban *Brahma* a Legfőbb Valóságot, az egy igaz Istent jelenti. Aki ezt a Brahmá-t imádja Brahmo-nak (ejtsd: Brammó) hivják. *Samaj* társaságot vagy egyházat jelent. A mi indiai hittársaink magyar neve tehát az *Egy Istent hivők Egyháza* volna. Szép név és találó. Az egyházat éppen száz évvel ezelőtt *Raja Ram Mohun Roy* alapitotta, akinek sirjához Bristolban, Angliában, lételem alatt magam is elzarándokoltam.

A *Raja* szülei orthodox Hinduk voltak, ami az ősi tiszta vallás elfajulása volt, bálványimádással egybekötve. Jelenleg az indiaiak nagy többsége a Hindu vallást követi. De a *Raja* Mohammedán iskolát látogatott, aminek a következménye az volt, hogy benne az *egy* Isten hitének hatalmas szenvedélye nőtt ki. Később a kereszténységgel is összeköttetésbe került Egy Baptista hittéritővel együtt a négy evangéliumot a Bengali nyelvre leforditotta, s közben könyveket adott ki, amelyekben keresztény bibliai alapon, az egy Isten tanának igazságát bizonygatta. A dolog most érdekes fordulatot vett. A *Raja* a Baptista hittéritőt Unitáriussá tette s reá bizta hogy egy unitárius hittéritő állomást létesitsen, amelyiknek maga is tagja lett. De e kisérlet nem vezetett sikerhez. A kereszténységnek nem volt gyökere Indiában, amely országnak a saját vallásos irodalma olyan gazdag és emelkedett. Igy hát a *Raja* 1828-ban megalapitotta a Brahmo Samaj-ot, amelyik az ősi indiai szentiratok alapján álló, tiszta theizmus, de mégis *egyetemes* volt mivel a Mohamedán és keresztény vallások alapigazságait is elfogadta.

Az évek hosszu során ez Egyház három felekezetre oszlott. A *Raja* korai halála után a jelenlegi nagy költő, Rabindranath, atyja: Devendranath *Tagore* vette át a vezetést. De mivel ő a régi *kászt* rendszernek még mindig hive volt, amelynek értelmében a nemzet négy csoportra: a papok, harcosok, kereskedők és földmivesek osztályára volt beosztva, amelyek között érintkezés tiltva volt, a fiatalok, az egyetemes emberiesség nevében 1866-ban kiváltak. Később még egy szakitás állott elő. *Keshub Chundra Sen*, a prófétai lelkü Brahmo az egyházat kényurilag kezdette kormányozni, ugy hogy 1878-ban a harmadik felekezet is megalakult. Az elsőt ma az *Adi* vagy eredeti, a másodikat, amelyik a legelterjedtebb és legdemokratikusabb, *Sadharan* vagy Egyetemes, Brahmo Samajnak hivják, mig a harmadik neve az *Uj Kijelentés Egyháza* lett.

Én, amikor március közepén Kalkuttába megérkeztem, az Egyetemes Brahmo Samajnak lettem a vendége. Már az első nap estéjén az ifjak gyülésén részt vettem. Márványpadlóju teremben, puha szőnyegen ültek az ifjak, mind fiuk. Itt Indiában a leányok még mindig nem igen vesznek részt nyilvános üléseken, ami a régi

Mohamedán háremben való zárás, törvényének a következménye (ugyanis India az angol uralom előtt mohamedán uralom alatt volt). A csupasz falon csak egy diszités, egy hatalmas 3-as számjegyhez hasonló jel, ami Om-ot, az egy Isten egy másik ősi nevét jelképezi. Az ülés istentisztelettel kezdődött. Nincs gyülekezeti éneklés, ellenben valaki egy hosszu és csodaszép vallásos éneket elénekel. Kis kézihármóniumon kisérődik az ének, az ütemet a jelenlevők kis réztányérocskákkal verik. Majd valami vallásos irás olvasása és hosszu éneklő hangu, de nagyon áhitatos imádság következik. Legvégén megbeszélés — én az erdélyi unitáriusokról s az európai ifjusági mozgalomról beszéltem.

A következő vasárnap az egész egyházközség istentiszteletén vettem részt. 5—600 főnyi gyülekezet, de ezek fele nem tag, hanem érdeklődő. Jövés-menés; sokan pár percnyi várás után elmennek: helyükbe mások jönnek. Az istentisztelet egyszerü; magán éneklések, imádságok s prédikáció. A szószék vállmagasságu emelvény, a tetején a lelkész indiai módon, keresztbe vetett lábakkal, ül. Az egész nagyon áhitatos és *érzelmi.*

A lelkészek nagyobbrésze szentarcu, fehér szakállas öreg ember. Az életük vége felé közeledvén, Istennel mély misztikus közösségben élnek. Az arcuk sugáros az éneklés alatt, nagy eláradó, boldogság árad felőlük. Ellenben az ötvenéves évforduló megünneplésével kapcsolatban rendezett konferencia folyamán sok panasz is emelődött emiatt. Az egyház nem az az élő valóság ma, ami pár évtizeddel ezelőtt volt. A haladásra való törekvés, a társadalmi bajokkal való foglalkozás, az uj élet uj utainak a fölfedezésére való vágyakozás, a dolog természete szerint, hiányzik ezekből az Istennel boldogan egyesült öreg vezetőkből. Az aki itt ötven éven alul van, nem igen számit. Egy este három hittéritő előadása volt tervbe véve. Az első, egy aggastyán, teljes két óra hosszat beszélt, abban a meggyőződésben, hogy a másik kettő ugyse tudna semmi fontosat mondani, mivel azok egyike csak 30, a másika csak 45 éves volt. Az ifjak konferenciája nagyon heves volt. Egy páran azt kivánták, hogy az egyház a fiatalabbakra több tekintettel legyen. Egy öreg világi ur közbe kiáltott. Ha nincsenek megelégedve, hát menjenek máshová! Én a beszédemben arra hivtam föl a figyelmet, hogy e tanácsot az ifjak már régen megfogadták; ezért van hogy nagyrészük mindenféle egyháztól teljesen távol tartja magát. Nem volna jobb ha valami *megértés* létesülne a megelégedett idősebbek s a lázongó, elégedetlen, ujratörö ifjak között?

Nagyon nagy szeretetben élek itt közöttük. Valahogy én időn tul vetettem magam. A szent hitü öregek nagy befolyással vannak reám. Vagy talán az ázsiai ősvilág hat reám? Gondolatban, tervben, elképzelésben mindig vallásosnak tudtam magam, de ez nem azt jelentette, hogy nagy, reszketős boldogsággal fedeztem volna föl magamban s minden pici élő-holt dologban, az egy, mozgató, célzatos valóságot. Most Isten több, nagyobb, szebb és valóságosabb

számomra. Az ifjakkal is egy vagyok. Velük a nemzet megpróbáltatásairól s az igazságnak a szeretetben és békében való diadalmaskodásáról beszélek. S a gyerekek! A nyelvüket nem értem, de velük nevetek és játszom Ők a kezembe kapaszkodnak, velem magukat a levegőbe emeltetik s unszolnak: gan goro, énekelj! A magyar dalokat nagyon szeretik — ebben a többi indiaiaktól nagyon különböznek, akik a nyugati zenét nem képesek élvezni.

Ami itt olyan nagy fontosságu az a fönntartás nélküli nagy barátságosság. Semmi sem áll közöttünk! Én őket biztositom: kettőn áll a vásár; de a magyarban ők soha csalatkozni nem fognak.

Most egész észak Indiában a főbb Brahmó egyházközségeket fogom meglátogatni, valami 20—25 várost és falut. Mindenütt az erdélyi unitáriusokról fogok beszélni, különösen az ez év augusztusában kezdődő százéves évfordulójuk ünnepségeivel kapcsolatban. Őket már az angol és amerikai unitáriusokhoz rokoni kapcsolat füzi. Most mink következünk.

Végtelenül fontos volna ha egyik-másik Kaliforniából hazatérő papjelöltünk itt közöttük hosszabb időt tölthetne. A lehetőség erre meg van, hiszen engem is egy teljes évre marasztaltak (amit sajnálatomra nem fogadhattam el). De még jobb volna, ha mi egy Brahmó teológus számára a kolozsvári teológián ösztöndijat biztosithatnánk, a bulgár diáknak adottéhoz hasonlóan. Az uti költséget a Brahma Somaj fedezné.

Milyen elképzelhetetlenül nagyhatásu volna az mindnyájunk számára ha egy barna testvérünk, az egy Isten hitében, közöttünk élne egy kis ideig! A mi kis világunk ugy kiszélesednék! Nemcsak a Nyugat, a Kelet is, nemcsak a kereszténység tisztán hivői, hanem a Kelet megujultjai is egyek vélünk a nagy föladatban: a bennünk dobogó Nagy, Egyetlen valósággal a világ életét megujitani.

Balázs Ferencz.

Biblia-ismeret.

A májusi számunkban feltett kérdésekre most már nagyon szép számmal válaszoltak. Tekintve azonban, hogy csak egy könyv áll rendelkezésünkre, a kisorsolásnál csak egyet jutalmazhattunk meg. Ez az egy Antonya Klára, Magyarszovát. Kérjük, jelentkezzék a szerkesztőségben, hogy a könyvet átadhassuk.

Eladó egy Kőrösfői Kriesch Aladár: „A vallásszabadság kihirdetése“ cimü kép. Érdeklődni lehet Pálffy István gyógyszerésznél. Marosludas.

Eladók az Unitárius Közlöny 1903—12-ig megjelent számai; illetve év folyamai jó állapotban méltányos áron. Felvilágositást ad a Közlöny szerkesztősége.

Alapitói dij 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny“ ingyen jár!

Egyleti élet és munkásság.

A D. F. Ifjusági Kőr Női Clubjának 1927—28 évi beszámolója. *Kedves Ifju Barátaim!* Egy igen nehéz probléma előtt állok: Beszámolót kellene irnom olyan munkásságról, amely a valóságban alig létezik. — Beszámoló! ez egy nagyon hangzatos szó! Mindnyájok elnézését kell kérjem, ha munka helyett a munkára való előkészületről fogok irni. Azonban remélem, hogy jövőre ilyenkor már egy munkában valóban gazdag évről leszünk képesek értesiteni önöket.

A Női Club 1927 nov.-ében tartotta első összejövetelét, vagyis alakuló gyülését. Akkor lehettünk 8 9-en. Jelenleg az állandó tagok száma 20. Gyüléseinket hetenkint egyszer, csütörtökön tartottuk az unit. elemi egyik termében és utóbb Szentiványi Sándorné, elnöknő meghivásából saját házánál. Még nov. folyamán választottunk tisztikart, amelybe bizony az Egyletnek majd minden tagja benne van.

Első kézzelfogható munkásságunk az Unit. Nő Szöv. karácsonyára készitett gyermekjátékok voltak. Érdemen felül jutalmazva voltunk, midőn láttuk a gyermekek arcát, akik többé-kevésbbé sikerült alkotásainkat boldogan szorongatták. A tél folyamán többször is készültünk teaestély vagy más mulatság rendezésére, de ez különböző okokból eddig nem sikerült. — Az egylet keretein belül az élet a tél folyamán meglehetősen pangott és a jegyzőkönyv a tanuja, hogy sokszor csak 4—5 tag volt jelen. Tavasz felé kissé felpezsdült az élet, a ping—pong és a sakk alkalmas gondüzőknek bizonyultak a komoly tanácskozásban eltöltött rövid gyülések után. Irodalmi felolvasásokat is probáltunk tartani, de az érdeklődések oly különböző iránya miatt ez nem sikerült — még.

Tavasszal két fontos kérdés merült fel: 1. a nyári keresztúri konferencia, 2. az Egylet uj helyiségének berendezése. — A konferenciát a Női Klub és a Fiu Egylet együtt rendezik. A belföldi ifjuságon kivül reméljük, hogy lesznek külföldi vendégeink is.

Az uj helyiségek bebutorozása az anyagiak miatt igen sulyos feladat. Azonban az Egyház és a tagok jóakarata reméljük, megfogja segiteni minden igyekezetünk dacára is üres kasszánkat. Az uj helyiségektől nagyon sokat várunk, ez van hivatva fellenditeni egyleti életünket. Ezután igazán meg fogjuk érdemelni a „Klub" nevet; a gyüléseken kivül is a tagoknak alkalmuk lesz bemenni és lapjainkat elolvasni, ping-pongozni, stb.

Tekintve, hogy ez 8 hónap munkássága, igen kevésnek tünik fel igy dióhéjban előadva. De a kezdet mindenben nehézségekkel jár. A szervezkedésben tapasztalt egyénekre és kedvező körülményekre lett volna szükség s ezek ugyszólván hiányoztak. De reméljük, hogy a jövőre tagjaink inkább otthon fogják magukat érezni, dyakorlottabbak is leszünk és a jövő évi beszámoló arra fogja buzditani a vidéki ifjuságot, hogy ahol még nincs Egylet, kövesse géldánkat.

Br. D. E.

A fogarasi D. F. E. 1827—28 évi munkálkodása. Ezen munka évben tartatott két választmányi és egy közgyülés. Tartatott összesen nyolc vallásos estély, melyek közül egy Dávid Ferenc, egy Brassai Sámuel emlékére s egy karácsonyfa ünnepély szokás szerint. Vallásos estélyek anyaga a következő: Tartatott 8 előadás. (Fekete Lajos 3, Bedő Ferenc 2, Kelemen István 1, Imre Samu 1, Kozma Miklós 1). Szavalat 30. (Gellérd Erzsébet, Mérész Margit, Imre Samu, Gellérd Irén, Kiss Zoltán, Péterffy Gábor, Mérész Juliska, Molnos Margit, Valovits Pál, Szabó Margit, Szabó Imre, Márton Ilonka, Mérész Aranka, Kovács Gyula, Spring Nusi, Kiss Klári, Bedő Borbála, Fekete Lajos által). Verseket mondottak kis gyermekek is. Hegedü solo orgonakisérettel 2, orgona nélkül 1. (Fekete Lajosné, Boldis János, Fekete Lajos, Bálint Gyula). Hegedü trio 3, quartett 2. (Boldis János, Fekete Lajos, Bálint Gyula, Mendel László. Karének 1. (Fogarasi Magyar Dalárda). Solo ének, orgona kisérettel 1 (Boldis János.)

Segélyezések: Szegény tanulók hittankönyveket kaptak ingyen. Szegényebb emberek apróbb, kamatmentes kölcsönöket . . . Gyüjtés utján egy özvegy asszony kapott 431 leu segélyt, árvizkárosultak 340 leut. Nyomtatványok ingyen ajándékképen osztattak szét. Több mint ezer leut juttatott templomfestésre. A vallásszabadság kihirdetése c. monumentális Dávid Ferenc képet megvette és a templom előcsarnokában elhelyezte. Gyermekszindarabok előadhatásához spanyolfalakat szerzett be. Leányotthon berendezési céljaira 500 leu készpénzzel s azonkivül törülköző, lepedő vásznakkal járult.

Jánosfalván a D. F. Egylet többi tagozatai között szép és eredményes munkásságot fejtett ki a letünt év alatt a Nőegylet. A lelkészné vezetése alatt 76 nő buzgó egyleti élet iránti szeretete tette mindenkor látogatottá és élvezetessé a Nőegylet heti összejöveteleit. Rendes hetenkénti összejöveteleken kivül nyilvános estélyeket is rendeztek a nagy közönség számára. Karácsony szombatján az iskolás gyermekek részére kedves karácsonyfa-estélyt rendeztek s ez alkalommal nemcsak süteményeket és cukrokat adtak a gyermekeknek, hanem iront és irkákat s szegényeknek fejkendőt és ruhát, hogy iskolába járhassanak. Ezen kivül volt egy erkölcsileg és anyagilag jól sikerült müsoros táncestélyük, melynek jövedelméből a Nőegylet salukátereket készittetett a torony ablakaira. Igy ez év sem mult el anélkül, hogy a jánosfalvi D. F. Nőegylet az egyházközség aranykönyvébe nevét be ne iratta volna. S. J.

A homoródjánosfalvi unitárius egyházközségnek kedves lélekemelő ünnepe volt pünkösd második napján. Valóra vált az a régi elhatározás, hogy a háboruban elesett hősöknek emlék állittassék. S hogy a régibb emlékoszlopot, mely a község templomterén 1900 óta áll, továbbra is megtarthassák, átalakitották „hősök emlékoszlopára“. Az átalakitás munkáját és költségeit, valamint a bekeritést a D. F. Dalárdaegyesület vállalta és intézte Gálfi Dénes énekvezértanitó vezetésével. Felszentelés alkalmával imát és beszé-

det Sigmond József lelkész mondott. Szavaltak: Sigmond Évike, Márkos Irma és Kelemen Klárika és az oszlop átalakitásának történetét ismertette Gálfi Dénes. A felszentelt oszlopra a Nőegylet nevében Sigmond Józsefné, a bajtársak nevében énekvezér helyeztek koszorukat. Ugyanekkor az oszlop jókarbantartását célzó egyházi alap egyesek adományából 1410 leuval gyarapodott. Este az ifjuság rendezett jótékonycélu estélyt.

Tiz éve.

1. Tiz éve már vége . . . vége . . .
A háboru befejezve.
S akik vissza még nem tértek,
Ki tudja, hogy hol pihennek?

2. Édes anyák szemefénye,
Öreg apák reménysége
Ti voltatok . . . eltüntetek,
Felkeres az emlékezet.

3. Sokáig csak vártunk, vártunk,
Megsirattunk, meggyászoltunk;
De el még sem felejthetünk,
Meghaltatok miérettünk.

4. Öreg szülők, jó hitvesek
Gyászban jártak érettetek.
Nemelyik még most is gyászol.
Bús szivében bánat honol.

5. Tiz esztendő gyógyitgatta,
A fájdalmat csititgatta.
S ha ma ujra rátok gondol:
Szive vérzik, könnye omol.

6. Felserdültek már az árvák,
Kik bennetek édes apát...
S oly sok mindent elvesztettek,
Még csak meg sem ismerhettek.

7. A sirhalom felettetek
Domboru-e, vagy besüppedt?
Van-e pázsit s virág rajta,
Van-e alant nyugodalma?

8. Eljut-e a szellők szárnyán,
Ami zendül szivünk hurján?
S meglátja-e hős lelketek,
Hogy becsüljük emléketek?

9. Nemzetünknek hősi vetési
Neveteket emlék őrzi,
Emlékezet és kegyetet
Virraszt mindig felettetek.

10. Béke lengjen sirotokon
Akármerre domboruljon;
És álmotok csendes legyen,
Lelketek fenn üdvöt leljen.

Sigmond József.

Kérjük a vidéki fiókegyleteket, hogy évi müködésükről szóló jelentéseiket julius folyamán sziveskedjenek felküldeni, hogy a közgyülésre, amely az idén esetleg korábban lesz, feldolgozhatók legyenek.

oooooooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooo

Nyugtázás. A Szentháromságon (Troița) épitendő templom és iskola épitésére következő egyházközségek küldötték el pénzadományaikat: Olthévizi unitárius egyház: 350 Leu; Homoródszentmártoni unitárius egyház: 305 leu 75 b.; Kénosi unitárius egyház: 100 leu; Derzsi unitárius egyház 300 leu; Marosvásárhelyi unitárius egyház: 1000 leu; Kolozsi unitárius egyház: 200 leu; Szentábrahámi unitárius egyház: 370 leu. Nevezett egyházközségek ezuton is fogadják a szentháromsági unitárius egyházközség hálás köszönetét. Minthogy az iskola épitése folyamatban van: tisztelettel kérjük a többi unitárius egyházközségeket, szives adományaiknak lehető gyors elküldésére.

Pap Gyula.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Felhivás a naptár ügyében. 1. Tisztelettel kérjük lelkész és tanitó atyánkfiait, valamint mindazokat, akik az 1928. évi Naptárunk vásárjegyzékében vagy egyéb táblázataiban hibákat fedeztek fel, hogy azokat velünk mielőbb tudatni sziveskedjenek, illetve kérjük, hogy azoknak ismételten utánanézni sziveskedjenek. 2. Kérjük továbbá belső ember afiait, hogy kereskedő és iparos afiai figyelmét nyomatékosan is hivjuk fel 1929. évi Naptárunk nagy példányszámára s kérjék fel őket, hogy már támogatás szempontjából is adjanak fel egy hirdetést jövő évi Naptárunkba. Hirdetési áraink: 200, 300, 400, 500 leu egész oldalankénti 1000 leu-ig stb. Kisebb jövedelmü hirdetőink részére azonban 100 lejes kis kockákat is fogunk csinálni. 3. Kérjük ezenkivül, hogy kézirataikkal is keressenek fel. Különöskép szivesen fogadjuk, ha régi kedves falusi magyar szokások leirását, köszöntőket, apróságokat, adomákat küldenek. Ahol lehet, elsősorban legyünk tekintettel unitárius vonatkozásainkra. Abban a reményben, hogy ugy lelkész, mint tanitó és énekvezér afiai, valamint minden hitrokonunk megérti kérő szavunkat, várjuk lelkes támogatásukat. A szerkesztők: *S. Nagy László.* (Cal. Victor 37). *Szentiványi Sándor* (Unitárius Kollegium).

Unitárius bucsu. Junius 10-én a tordaturi és komjátszegi unitárius egyházközségek elsőranguan sikerült erdei kirándulást rendeztek istentisztelettel és népünnepéllyel kapcsolatosan. Bodóczy Sándor fáradhatatlan buzgósággal rendezte az ünnepélyt és népvigalmat s a most épülő lelkészi lak költségeire közel 4000 leu adomány gyült be ez alkalommal is. Mintegy 450—500-an vettek részt a közelből. Major Sándor lelkész imádkozott, dr. Kiss Elek dékán prédikált s a nagy közönség a szép időben a pázsiton hallgatta a megkapó és meginditó beszédet. Bodóczyné tiszteletes asszony, valamint a nőkszövetsége elnöke s mások is nagy odaadással buzgólkodtak a siker érdekében. Jól tennék egyházközségeink, ha gyakorlatba hoznák hasonló ünnepségek tartását.

Felvételi pályázat. Aiud-Nagyenyed református tanitóképző intézetbe, amely I—VII. osztályu, az 1928—29-ik iskolai évre fölvételért folyamodni lehet julius 15-ig. Az első osztályba azok vétetnek fel, akik legalább 12—15 éves életkorban vannak és tanitói pályára alkalmasak. A többi II., III. és IV. osztályba való fölvételnél a megfelelő életkor (1—1 évvel több) és előtanulmány (megfelelő középiskolai osztály elvégzése) szükséges. — A többi osztályokba (V., VI. és VII. o.) csak kivételesen, miniszteri engedéllyel vehetők fel uj tanulók. — Folyamodók a szükséges okmányokat terjesszék be, igy a születési okmányt, iskolai bizonyitványt, állampolgársági igazolványt. — Az uj növendékek fölvételi vizsgálatot tesznek. Szegénysorsu, jó tanulók segélyben részesülnek. Ez idő szerint 10 ingyenes hely van rendszeresitve. — Részletes tájékoztatót az igazgatóság megkeresésre küld. *Fejes Áron*, igazgató.

A ravai unitárius felekezeti iskola tanitói állására a püspöki hivatal 1928. aug. hó 20. határidővel pályázatot hirdet.

Nyugtázás. (Folytatás). Az egylet pénztárába április 20-tól május 18-ig tagsági és előfizetői dijat fizettek: Vesseli Viktorné, Katona Endre Segesvár 1925-re, dr. Sárkány Miklósné Marosvásárhely, dr. Erdődi Endre Magyarszovát, Cseke András, Sófalvi András Segesvár 1927—1928-ra, Varga Béla, Zsakó Kálmán Marosvásárhely 1924—1927-re, dr. Nagy Dánielné Marosvásárhely 1923—1927-re, Sata Imre Botfalu 1926—1927-re, László Károly Segesvár 1924—1926-ra, Koncz Lajos 1924—1925-re, Csiki Ferenc 1925—1926-ra, Varga Vencel 1923—1926-ra, Orend Jánosné, Simonfi Balázs, Nagy Béla Segesvár 1926—1928-ra.

Alapitói dijba fizettek: Vásárhelyi Jenőné Marosludas, Erdődi János Magyarszovát, Méra Béla Belényesujlak, Kereki András Mészkő, S. Nagy László Kolozsvár, Kovács Dénes Szászrégen, dr. Pap Antalné Dicsőszentmárton 500—500 leut, Csifó Salamonné Kolozsvár 300 leut, özv. Pál Mátyásné Kolozsvár 200 leut.

Az egylet pénztárába május 18-tól junius 23-ig tagsági és előfizetői dijat fizettek: Orbán Ferenc, ifj. Simon György, Berde Pál, Barabás József, Henter Gyula, Henter Endre Bodok, Szabó Imréné Zalán, Simon András, id. Szabó Mózes, ifj. Szabó Mózes, Barabás Mihály, Koródi Ferenc, Ütő Áron, Novák Jánosné, özv. Ütő Benjáminné, Ince Béla, Imreh Albert, Uzoni Mihály, Vida Géza, József Kálmán, Téglás Albert, Csiki István, Kiss Károly, Ütő Lajos, özv. Kriza Sándorné, Szabó László, Köntés Ferenc, Unitárius Egyházközség Sepsiszentgyörgy, Unitárius Egyházközség Kilyén, Ütő Béla Lécfalva, László Domokos Lupény, özv. Csongvay Lajosné Marosvásárhely, Barabás Lajos Székelykeresztur 1928-ra, Fekete Dénes, Ambrus Kálmán, Gábor János Lupény, Balogh Samu, Bustya István, Fekete János, Fülöp Sándor, Tódor Tamás, Kilyén Dénes Vulkán, Keresztesi Zsigmond Nyárádgálfalva 1927-re, id. Gál Ferenc, Szabó Zsigmond, Kuti Ábel Szentgerice 1925-re, Csegezy Márton Beszterce, Unitárius Egyházközség, Bálint Ödön Homoródkarácsonfalva, Unitárius Egyházközség Torda, Unitárius Egyházközség Csókfalva 1927—1928-ra, Dávid Ferenc Nőegylet Nyárádgálfalva 1926—1927-re.

Alapitói dijban fizettek: Lukács Sándor Kénos 500 leut, Pál Mátyásné Kolozsvár 150 leut, Pálffy István Marosludas 200 leut. Kolozsvár, 1928. junius 23-án. Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

Irodalom.

Fekete Lajos: „Pusztai Vándorlás“ cimü verseskönyve. Fogarason, az Ur 1928-ik esztendejében, Fekete Lajos unitárius lelkész könyvet adott ki. Verseskönyvet. Egyszerü, vékony kis füzet. Versek. S nem is korszakot jelentő versek. És mégis: hozzám olyan

különöskép közel van ez a könyv, olyan kedves és értékes, mint hosszu esztendőim legszebb könyvei. Mert unitárius ember könyve. S mert olyan kevesen vagyunk unitárius litterátorok s akik vannak, azokat sem becsüljük és tiszteljük érdemük szerint. Ezért nő napról-napra közelebb hozzám Fekete Lajos fogarasi unitárius lelkész-testvérem verseskönyve s ezért jelentett nekem örvendetes ünnep-napot ennek a könyvecskének a megjelenése. — Versek. Én ugyan a versektől nem várok feltétlenül forradalmi felhivásokat, barrikádra tüzeléseket, szociális problema-megoldásokat, kielégit, ha egy-egy kedves érzés-pillanatot szerez, de azért ma már a versnek is tul kell emelkednie a puszta lirai hangulaton s célt, életirányt, világfelfogást kell mutatnia. Tendenciája kell, hogy legyen minden versnek. A Fekete Lajos verseiben meg van ez a tendencia. S tovább nem is analizálom. Nem keresem nagyitólencsével a hibáit, poétikai szabálytalanságait, eltéréseit, de találnék eleget. A vers azonban ezeken tul is lehet vers. Ha nem is teljes értékü, mindenki által elfogadott. Mintahogy a Fekete Lajos verseit sem tekinti mindenki azoknak. Csak azok, akik a prozódia mértékszabályai mellett a *műhely* titkait is tekintetbe veszik. És mit látunk ebben a költői mühelyben? Egy harcias, bátor és mégis megnyugodott szivet. Megingathatatlan hitet. A család és embertestvérek iránti szeretet. Ezek alakulnak, formálódnak sorokká a Fekete Lajos mühelyében, a költő lelkében. Ezeket a mühelytitkokat megismerni és tudomásul venni pedig érdemes. És megnyugtató is. Engem mindenesetre megnyugtattak, nekem jól estek ezek a versek. Hogy a hibáiról is számot adjak, e pillanatban nem teszem. Az előbbi célt és eredményt fontosabbnak tartom a rim-szabálytalanságnál és mértékátlépésnél. Én ilyen szemmel és pretenzióval fogadtam a Fekete Lajos verseit.

S. Nagy László.

Uj verseskönyv készül. Ürmösi Károlyné, a mi kedves nőpoétánk kifogja adni a költeményeit. Az Unitárius Közlöny olvasói ismerik az ő kedvesen zengő, mély érzésü szép verseit. Ifjaink többször szavalják is. A Nőkszövetsége tagjai örömmel sietnek a főtitkár támogatására nemcsak Kolozsvárt, hanem vidéken is. *Pár szál virág* lesz a könyv cime. Ára 60 leu. A nyáron fog megjelenni.

Dr. B. Gy.

Szerkesztői üzenetek. *V. D. Lókod.* Mindenek elintéztettek. Szindarabja jó, de egy kissé hosszu, és egyelőre nem tudják használni. *Névtelen, Torda.* Levelének sok igaza van, amit iparkodni fogunk megszivlelni. A kifogásolt novellában azonban mi nem látunk semmi olyant, ami valláserkölcsi felfogásunkkal összenemegyeztethető volna. *D. I. H.-ujfalu.* Gyertek Kereszturra! *L. F. Fogaras.* Könyveket mind eladtam, árát azonban még nem kaptam be. *Érdeklődő.* Angliából Mr. Dumble és Csehszlovákiából Mr. Roucek a delegátusok. Mellettük azonban mások is jönnek a kongresszusra.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő cimére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.